

Mededelingenblad

Oudheidkamer

Tiel en Omstreken

Redactie: Frits Kat
Koos Gelens
Annemarie Daalderop
Tonnie Gresnigt

Redactieadres: Nieuwe Tielseweg 20-23
4001 JW Tiel
Tel. 0344-620220

Uitgave: Vereniging Oudheidkamer voor
Tiel en Omstreken
<http://www.Oudheidkamer-tiel.nl>

e-mailadres: **secretaris@Oudheidkamer-tiel.nl**

Datum: december 2011

Nieuwjaarsreceptie

Op **zondag 9 januari** bent u vanaf 14.00 uur van harte welkom op onze nieuwjaarsreceptie in de Drumptse Hof. In de altijd zo gezellige, ongedwongen sfeer van de Oudheidkamer bent u in de gelegenheid bij een hapje en een drankje elkaar het allerbeste toe te wensen.

De eerste lezing in het nieuwe kalenderjaar vindt plaats op **maandag 16 januari**.

Emile Smit zal dan een power-pointpresentatie verzorgen over **Tiel en Engeland**.

Hierbij een korte inleiding. “Vanaf de 10e eeuw heeft Tiel contacten gehad met Engeland.

De aanvoer van producten (met name wol) richting Duitsland liep vaak via de haven van Tiel.

De handelsband met “ het eiland “, zoals Alpertus van Metz het in 1025 noemde, bleef lang van betekenis. Nog in 1025 had Tiel een handelshuis in Londen. Ook later in de Middeleeuwen waren er contacten, ook politiek. En tijdens de Nederlandse Opstand onderwierp Tiel zich zelfs een tijdlang aan het gezag van de Engelse koningin Elisabeth I en haar vertegenwoordiger in de Nederlanden, de graaf van Leicester. Weer later in de geschiedenis waren de contacten vooral militair van aard. Van Britse soldaten in het garnizoen in 1794 tot de bevrijders van 1944-1945. Kortom, meer dan duizend jaar hadden Engeland en Tiel iets met elkaar te maken.”

Op **dinsdag 31 januari** zal **prof. J.W.N. Akkerman** een lezing houden over “ **De Waal-schokker “ Neeltje Jantje”**

Een korte introductie. “ De vismarkt tegenover de Grote Sociëteit in Tiel, “ de Beurs” in Ophemert, de vissershuisjes in Heerewaarden, het verhogen van de dijken bij ’s Hertogenbosch, juridische veldslagen ten tijde van de introductie van de aardappel...., allemaal voorbeelden van de nauwe band die onze omgeving had met de visvangst op de grote rivieren. Na getob in kleine bootjes op ondergelopen rivierarmen en kreken, dwongen dijken en kribben en een alsmaar krachtiger Waal de vissers richting grotere schepen en zwaarder vistuig. Dit bereikte een hoogtepunt in de eerste helft van de 20e eeuw, toen langs de rivier stalen schepen werden gebouwd die optimaal geschikt waren voor het vissen op de Waal, de Waalschokkers.

De “ Neeltje Jantje” is zo’n Waalschokker.

Gebouwd in 1931-1932 in Beneden-Leeuwen , is het schip door diverse handen gegaan, variërend van echte vissers die de kost moesten verdienen, architecten die een pleziervaartuig zochten, een Rotaryclub die iets unieks verloren zag gaan, een centrum voor drugsverslaafden dat aan de arbeid wilde en een stichting die het schip in originele staat aan de toekomst wil doorgeven.

Het roept allerlei vragen op. Hoe was het leven voor een kinderrijk gezin op een paar vierkante meter Waalschokker? Hoe hield je de vis vers? Hoe voer je met een schip zonder motor of zeil?

Hoe financier je de

restaurantwerkzaamheden? Hoe combineer je veilig varen met een oud uiterlijk? Hoe blijf je dobberen op heftige juridische golfslag? Allemaal urgente vragen in de huidige tijd.

Op **donderdag 16 februari** komt **dr. A.W.F. van de Sande** naar Tiel voor zijn lezing “ **Vrijmetselarij en haar betekenis voor Nederland in de 19e eeuw.**

Een kort overzicht. “ In de lezing zal voornamelijk worden ingegaan op de vraag waarom de vrijmetselarij hier in Nederland na het herstel van de onafhankelijkheid in 1813/1814 nauw verbonden werd met de Oranjedynastie. De tweede zoon van koning Willem I, prins Frederik, was van 1816 tot zijn dood in 1881 Grootmeester–Nationaal van de Nederlandse Orde van Vrijmetselaren. De monarchie was in Nederland een nieuw fenomeen. Zowel de Oranjes als de burgerij moesten daar nog aan wennen; dat “inburgeringsproces” heeft bijna driekwart eeuw geduurd. De vrijmetselarij was wegens haar uitgebreid netwerk en haar “ godsdienst-neutrale” karakter een ideaal instrument voor de monarchie om de natievorming te stimuleren.

De loges werden na 1848 , toen de debatcultuur opkwam, voor de nieuwe liberale elite een geschikt “ oefenterrein .” Tolerantie is een der belangrijkste kenmerken van de vrijmetselarij. Toen na 1850 de klerikalisering (zowel in de katholieke kerk als in de protestante kerken) haar opmars begon, waren het vooral de loges die daartegen actie ondernamen. In de Schoolstrijd en in de “ Sociale Questie “ speelden de loges veelal een “ bedarende “ rol die overigens lang niet altijd werd gewaardeerd door de elkaar bestrijdende kampen. Heeft de vrijmetselarij zodoende wellicht een stempel gedrukt op de nog jonge natiestaat, die Nederland in de 19e eeuw was?”

Op **maandag 5 maart** is er een spreekbeurt door de burgemeester van Buren, **drs. K. Tammes**. De titel van zijn lezing is “ **Burgemeesters toen en nu** “. Een korte weergave.

De lezing is gebaseerd op twee bronnen. De eerste bron is het resultaat van een lopend historisch onderzoek dat uitmondt in een reeks van portretten van burgemeesters van de gemeente Buren en de eerder daarin opgegane gemeenten. Deze reeks beslaat de periode 1818-1999.

Het gaat dan om burgemeesters van Buren, Zoelen, Beusichem, Maurik en Lienden.

Hierbij zal aandacht besteed worden aan spraakmakende burgervaders zoals L.R.J. Ridder van Rappard uit Zoelen en de burgemeester in oorlogstijd C. Kamp van Maurik en Lienden.

Middels deze portretten wordt de burgemeester geplaatst in zijn tijd en wordt de ontwikkeling van het ambt in kaart gebracht. Als contrast zal als tweede bron gebruikt worden de belevenissen van een tegenwoordige burgemeester zoals die zijn opgetekend in de serie over burgemeester Coninck. Doel van de lezing is de ontwikkeling van het lokale bestuur te schetsen vanuit het gezichtspunt van de burgemeester. Daarbij zal duidelijk worden dat diens positie in de loop der tijd grote veranderingen heeft ondergaan.

De laatste lezing vindt plaats op **dinsdag 3 april**.

Annetje Both keert dan terug naar Tiel voor haar verhaal over **W.H. Turner: de Engelse Romantiek**.

Een korte inleiding: Joseph Mallord William Turner 1775-1851

Zij stelt, dat het werk van Turner een eigen plaats inneemt in de Romantiek.

“Zijn stijl, die soms heel wazig, soms juist heel scherp is en soms beide tegelijk in één schilderij is ook nu nog heel verrassend. In zijn eigen tijd werd zijn werk zowel met bewondering (zijn exacte stijl) als met afkeuring (zijn vage stijl) bekeken. Zijn tijdgenoten verbaasden zich over zijn tomeloze nieuwsgierigheid naar alles waarmee hij in contact kwam, de kleurenleer van Goethe, de natuur, architectuur, poëzie, geschiedenis en de moderne technologie, zoals de stoomkracht. Over Turner deden in zijn tijd veel anekdotes de ronde, zoals de snelheid (en slordigheid), waarmee hij zijn schilderijen maakte. Dikwijls kwam een schilderij pas klaar bij de vernissage, net voor de opening van een tentoonstelling. Tenslotte werd Turner ook erg bewonderd en gewaardeerd om zijn illustraties en gravures naar aquarellen met topografische onderwerpen. Door deze boeken leerde men hem ook in Europa kennen.

Latere critici zagen dat zijn voornaamste onderwerp het licht zelf was, op een manier geschilderd, soms recht tegen de zon in, die niemand eerder had gebruikt. Dit aspect van zijn kunst en de manier waarop Turner kleur ontleedde in verschillende tinten maakte hem later tot een voorbeeld voor de impressionisten. Opvallend genoeg beschouwden ook de symbolisten hem als een verwante geest en ook daarvan zijn voorbeelden te noemen.

*Self portrait, oil on canvas
circa 1799*

Het hoogtepunt van het verenigingsjaar is uiteraard **de Algemene Ledenvergadering**. Die vindt plaats op **donderdag 19 april**.

Te zijner tijd kunt u hiervoor de stukken tegemoet zien.

Na het officiële gedeelte wordt de bijeenkomst afgesloten **met een power-pointpresentatie van Emile Smit, Koos Gelens en Frits Kat** over het **"Onbekende Rome"**, waarin ze verslag doen van hun bezoek aan Rome.

In verband met de schoolvakanties van 28 april tot en met 5 mei is de datum an de grote excursie verplaatst naar **woensdag 25 april**. De grote excursie gaat dit jaar naar **Kampen**.

De Redactie wenst u allen Prettige Kerstdagen en een Gelukkig Nieuwjaar.